

?La Manresa que es veu quan se n'és lluny

La nostra ciutat és un referent per a aquells que hi han nascut, encara que, des de fa anys, facin vida en altres latituds. Precisament, deixar-hi de viure convida a obrir el focus i, mirant-se-la des de fora, saber apreciar-ne les virtuts, endevinar-hi potencialitats, però també adonar-se dels retrocessos o les barreres que Manresa, tot i el pas dels anys, és incapaç de trencar.

Recepció d'ambaixadors a la sala de Plens. | Foto: Ajuntament de Manresa

Dins dels actes programats en ocasió de la fita de Manresa 2022, que commemora el pas de sant Ignasi de Loiola per la ciutat, des de l'organització s'ha promogut la designació d'una cinquantena llarga d'ambaixadors i ambaixadores que hi han nascut o hi ha estat estretament vinculats perquè, en la mesura del possible, n'enalteixin el nom, en divulguin el patrimoni i els atractius, i en facin *propaganda* arreu on vagin. La tria ha estat transversal, abasta diferents àmbits, des de la ciència als mitjans de comunicació, passant per la cultura i els esports, i també paritària, per englobar cares de reconeguda trajectòria internacional com l'exwaterpolista Manel Estiarte, el director adjunt del Comitè Olímpic Internacional, Pere Miró, juntament amb rostres populars com la periodista Cristina Riba, l'actor Miki Esparbé, el músic Natxo Tarrés, la mezzosoprano Mireia Pintó, l'atleta Núria Picas, el cuiner Jordi Cruz, o el mític capità del TDK Manresa guanyador de Lliga i Copa, Joan *Chichi* Creus.

Foto: Ajuntament de Manresa

La comissió no s'ha oblidat de rebre protocol·làriament, en una de les tres recepcions a l'Ajuntament -una l'any passat i dues més aquest any- figures destacades del món de la investigació i la ciència com el físic Ignacio Cirac, la catedràtica d'Àlgebra Rosa Maria Miró, el metge i investigador Pere Joan Cardona, el biòleg marí, Josep Maria Gasol o l'astrofísic Ignasi Ribas. D'alguna manera, el **Pou** també hi ha estat representat amb la designació de la nostra col·laboradora Maria Picassó, il·lustradora i arquitecta. En bona part dels casos, els ambaixadors, actualment, mantenen vincles amb Manresa perquè hi viuen familiars i amistats de joventut. En altres, les visites són escadusseres davant d'agendes complicades i vides fetes lluny de la ciutat. Malgrat tot, i abans de ser nomenats ambaixadors, hi ha figures que han fet i continuen fent bandera de *manresanitat* i la designació amb motiu de Manresa 2022 encara en reforça més el sentit de pertinença.

Cristina Riba

«Manresa m'evoca la infantesa i la joventut, una època molt feliç de la meva vida»

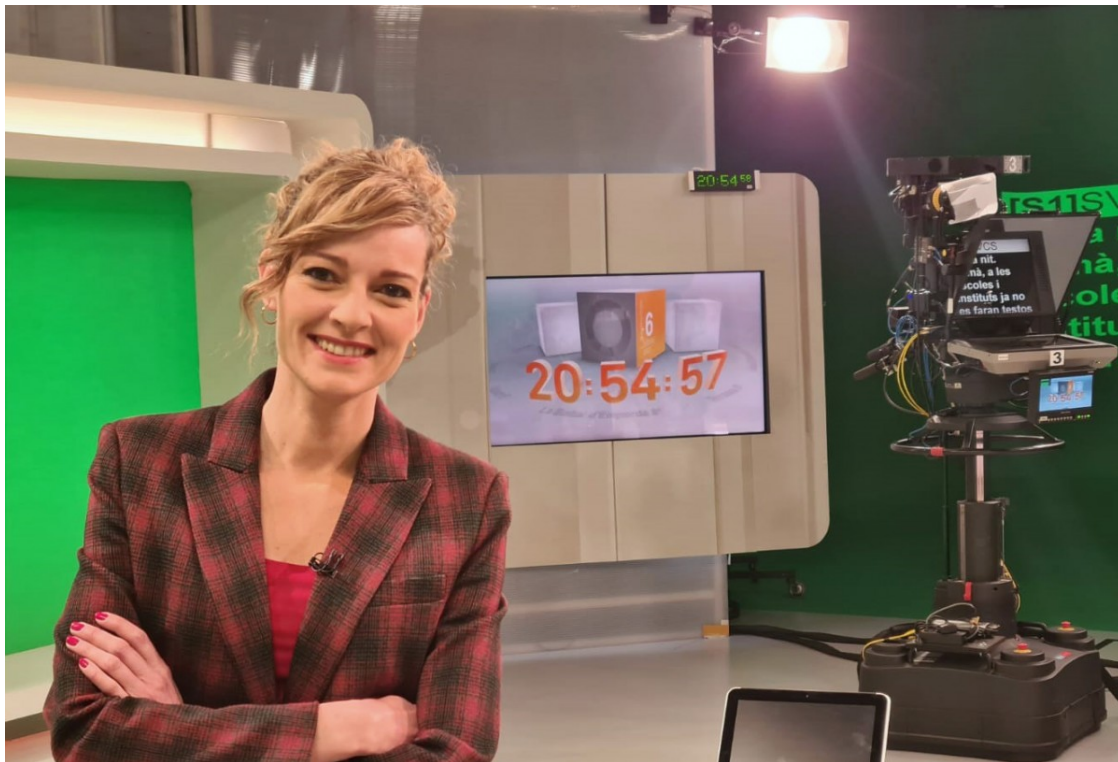

Foto: arxiu particular

El 19 d'agost de 1980, a les vuit del vespre -«el pare té la dèria d'apuntar l'hora de naixement dels membres de la família»-, va néixer, a la Clínica de Sant Josep, la Cristina Riba Roig, filla de dos santvicentins, el Josep i la Marina. N'era la segona filla, ja que tres anys abans, el 1977, havia nascut el Jordi, el germà gran. Més de 40 anys després, la Cristina, periodista i cara coneguda com a presentadora, conjuntament amb Ramon Pellicer, del *Telenotícies cap de setmana*, a Manresa hi conserva la família, «majoritàriament a la barriada Mion». Durant la infantesa, però, quan els avis encara eren vius, «les visites eren habituals els caps de setmana i els estius. Veníem amb tren a passar la tarda: al Passeig, al parc de l'Agulla, al Congost o a casa dels tiets».

Al pare de la Cristina, que treballava al sector de la banca, «el van traslladar a Barcelona i, quan no tenia ni un any, vam anar a viure-hi». Per això, el cor de Catalunya va acabar sent el vincle amb els orígens familiars, mentre que la *gran* capital va esdevenir «la ciutat on vaig créixer. Em considero barcelonina, hi tinc la vida molt feta i me l'estimo, tot i les obres, el soroll i els turistes que, com a veïna de la zona propera a la Sagrada Família, certifico que ja han tornat». Malgrat tot, conserva un lligam personal, emocional i familiar amb Manresa. A tall d'anècdota, i com una de les *penyores* de criar-se a Barcelona, la Cristina recorda que, quan era petita, les tietes i cosines li deien que començava a adquirir un català massa xava: «ves amb compte, Cristina, que comences a parlar amb la a molt oberta», li deien, un fet que ha continuat tenint en compte per acostar-se, com diu amb un somriure, a la pronúncia «del català perfecte» dels manresans.

Reconnexió manresana

Amb el pas dels anys, i després del traspàs dels avis, les visites a Sant Vicenç de Castellet i, de retruc, a Manresa es van anar espaiant. Coincidint amb l'inici de l'etapa com a rostre de les notícies del cap de setmana a TV3, **El Pou de la gallina**, que sabia que havia nascut a Manresa, va convidar-la com a ponent a la taula rodona *Globalització i xarxes socials versus informació i anàlisi*, feta el 15 de maig de 2017 a l'auditori de la Plana de l'Om, en l'acte central de celebració

del trentè aniversari de la revista.

I en vistes dels actes i iniciatives relacionades amb la fita de Manresa 2022, la ciutat s'hi va posar en contacte per ser-ne una de les ambaixadores. «Em va sorprendre molt, però vaig estar molt contenta perquè Manresa m'evoca la infantesa i la joventut, una època molt feliç». Com a qualsevol dona treballadora i mare de dues criatures -la Lola, de nou anys i l'Òscar, de cinc- i persona amb una agenda plena de compromisos, la Cristina, d'entrada, va voler assabentar-se de què volia dir la figura dels ambaixadors i les taques que se li encomanaven.

No van tardar gaire a convèncer-la. La idea, com van exposar-li, és enaltir la ciutat com a persona amb certa projecció pública que no amaga que va néixer a la capital del Bages. «Estic agraïda que pensessin en mi i, a partir d'ara, tot el que pugui aportar per donar a conèixer Manresa, ho faré. Sempre l'he tingut present, però ara encara una mica més. Quan en tingui l'oportunitat, posaré de relleu l'ambient cultural i l'oferta gastronòmica i d'oci de la ciutat; altres projectes que recentment han crescut com els Jardins de Llum, i, com a bona afeccionada al bàsquet, la trajectòria i els èxits del Baxi Manresa i l'aposta pel bàsquet femení».

Per tot plegat, la Cristina també ha aprofitat la celebració dels 500 anys del pas de sant Ignasi per la ciutat per fer una immersió en tot el que la commemoració implica en relació amb la història i les tradicions locals. «Em sembla molt bé que s'hi aposti i s'aprofiti l'ocasió per donar projecció a la ciutat».

Periodista i conductora a TV3

Després d'una etapa professional a la ràdio i de treballar com a redactora i reportera a Nova York, on es va establir un temps, la Cristina va aterrar a Televisió de Catalunya com a redactora de la secció d'Internacional i, posteriorment, del canal 3/24, en què també va fer de cap d'edició. Com a conductora, a banda del canal de notícies, va presentar edicions del *Telenotícies comarques* fins a fer el salt a l'edició del cap de setmana del noticiari de la televisió pública catalana. En aquest moment de la seva etapa professional, assegura que n'està gaudint molt. «És una feina que sempre havia volgut fer i m'omple moltíssim. De petita, ja tenia una fixació per les notícies i, ara, poder explicar el que passa al món donant, si no totes, tantes claus com es puguin és molt estimulant».

La Cristina és conscient, però, que és una de les cares visibles d'un informatiu «líder d'audiència, un fet que, per una banda, t'avalua, però que, paral·lelament, t'obliga a no relaxar-te». Insisteix que, tot i anar ampliant la trajectòria segueix «aprenent molt», constantment, «no només al directe, davant de la càmera, sinó també en tasques de redacció i planificació de continguts». En aquest sentit, la preparació dels telenotícies, com explica a tothom, no és tan senzilla com sembla: «la feina és continuada, s'intensifica presencialment el divendres i es prolonga tot dissabte i diumenge».

A hores d'ara, els horaris, concentrats en cap de setmana «em compensen familiarment. Soc amb la canalla en el dia a dia, que, en definitiva, és quan més et necessiten». S'ha adonat que «el temps passa molt de pressa i és molt important, a l'edat que ara tenen, poder fer de mare». Agraeix, alhora, en aquest rol familiar i de criança, el suport dels pares, «que m'ajuden molt». Aixecant la vista i mirant endavant, la Cristina, professionalment, diu que està «oberta a altres propostes i oportunitats que puguin sorgir». Ara mateix és una cara coneguda de la petita pantalla, però «primer de tot soc periodista i estic disposada a exercir la professió des d'altres vessants».

Xavier Mestres

«?A Barcelona, Manresa és un referent teatral i el Kursaal, una plaça reconeguda i ben valorada»

Foto: Carles Claret

La trajectòria del músic i actor Xavier Mestres Traveria sempre ha tingut un peu a la nostra ciutat. «A tot arreu dic que soc de Manresa i hi tinc molt bons amics. No amago que soc d'aquí, igual que ho fan altres artistes com el Manel Camp, i sempre hi he anat fent projectes o col·laborant amb diverses iniciatives com la inauguració del Kursaal». De fet, el 17 i 18 de setembre participarà, com a director musical, a *Enecus*, un espectacle musical inspirat en la vida i la transformació de sant Ignasi, creat per Enric Llorit i inclòs en la programació de Manresa 2022, amb la participació d'altres reconeguts artistes de l'escena i la música de la ciutat com Jordi Figueras, Celeste Alías, Marta Valero, Natxo Tarrés i Salva Racero.

Amb Manresa hi té un contacte permanent mitjançant els pares, el germà i els nebots, que viuen a l'edifici de les Galeries Manresa Centre, a tocar de Crist Rei. La visita un parell de cops per setmana. Sol dinar a casa dels pares abans de fer cap a l'escola de música de Sant Joan de Vilatorrada, on fa classes. «Hi vaig substituir la companya Imma Serra, a qui vaig conèixer al Conservatori, com a professor de cant i cant coral a una bona pila d'alumnes de totes les edats».

El fil del dia a dia de Manresa no el perd mai. «Qualsevol cosa que passa o creuen que em pot interessar, o el pare o el meu germà, hi fan una foto i m'ho envien de seguida». A dia d'avui, ja fa més anys que viu a Barcelona que no pas a Manresa. «M'hi vaig traslladar l'any 1992, quan tenia 28 anys, i ara en tinc 58». Per tant, la primera etapa de la vida del Xavier va transcórrer a Manresa, però fa més de tres dècades que està establert a la capital catalana, on viu conjuntament amb la seva parella i el seu fill, lu, de 12 anys, i la Dana, de 23, filla de la seva companya Pepa, però que, com el Xavier, «també és actriu. Són passions que s'enganxen», comenta rient, després de constatar la influència d'anys de convivència «des que ella en tenia sis».

'Golfus de Roma'

Després d'una trentena d'anys de trajectòria a l'escenari, en l'àmbit musical i, més migradament, en intervencions en produccions audiovisuals, el Xavier, des d'una òptica professional, afirma que no es pot queixar: «He pogut treballar d'actor, cantant i músic», en aquesta darrera disciplina entomant la direcció musical de múltiples projectes. El més recent, el muntatge *Golfus de Roma*, produït per la catalana Focus i el Festival de Teatre de Mèrida. Aquesta experiència li ha fet «molta il·lusió. Ha estat brutal treballar amb les composicions d'Stephen Sondheim, l'autor que més m'agrada i que ens va deixar recentment, i en un espectacle còmic i esbojarrat molt necessari en l'època que estem vivint».

El muntatge, que protagonitzava Carlos Latre, es va estrenar al teatre romà de Mèrida «en un escenari impressionant amb 70 metres de boca», entre el 29 de juliol i el 8 d'agost de l'any passat, i va exhaurir les entrades en totes les funcions. Posteriorment, l'elenc «format per 25 persones a l'escenari, nou dels quals músics de base, tot i que altres intèrprets també toquen diferents instruments», va fer temporada a Madrid, on es van representar més de 100 funcions fins a finals de gener d'aquest 2022.

El Xavier s'hi va incorporar com a director musical i també intèrpret de la mà del director Daniel Anglès, a qui coneix des de fa anys. «Abans de crear *El musical més petit* amb la Pili Capellades i el Manu Guix, l'havia acompanyat en diferents actuacions». La relació es va consolidar en el muntatge d'un altre musical de Sondheim a Barcelona, *Merrily we roll along*. A partir de finals de setembre, *Golfus de Roma* aterrarà al teatre Condal de Barcelona «amb força canvis de repartiment, entre els músics i els intèrprets castellanoparlants que se substituiran». A la capital catalana, el protagonista serà l'actor Jordi Bosch i s'hi incorporaran altres cares conegudes de l'escena catalana com Mercè Martínez.

Prestigi cultural manresà

Com veiem, el Xavier pràcticament no ha parat des que va decidir dedicar-se professionalment al teatre i la música. El 2011, els lectors del **Pou de la Gallina** ja li van reconèixer la carrera concedint-li el Premi Oleguer Bisbal al *manresà de més actualitat*.

Té clar que, a la nostra ciutat, «hi ha molt talent. Molta gent sortida de Manresa fa carrera fora, en tots els àmbits de la cultura: teatre, música, arts plàstiques... però, malgrat tot, aquest ambient cultural no acaba de fer un boom». Amb tot, assegura que «Manresa és un referent i, en especial, el Kursaal i la capacitat per saber programar amb èxit. A Barcelona és una plaça reconeguda i ben valorada».

M. Mercè Conangla

«Manresa té el repte de la cohesió i la integració de la diversitat que hi conviu»

La psicòloga clínica i educativa Maria Mercè Conangla Marín té *doble nacionalitat* . Tot i néixer a la Clínica de Sant Josep (1958), és filla de l'Ametlla de Merola, on va viure fins als catorze anys, just abans que «el pare, tècnic electrònic i electricista a la colònia, aconseguís feina a Fecsa». A Manresa, hi atresora els «records de joventut i bona part dels orígens i la identitat». Diu que, de la ciutat, se'n va endur, acostant-se a l'escoltisme que ja havia *tastat* a l'Ametlla, l'enriquiment personal i l'aprenentatge de les hores «passades amb els *trucs*, on, en ple franquisme, entre el jovent, es parlava de tot: de política, economia, esport...» però, sobretot, va endur-se'n «un company de vida, el Jaume Soler Lleonart, que llavors estava entre els capdavaners del moviment. «Sens dubte, el millor que em vaig endur de Manresa».

Provinent de la colònia limítrofa a cavall entre el Berguedà i el Bages, a mitjans dels setanta, la família Conangla Marín es va instal·lar al carrer de Barcelona. Després d'haver cursat el batxillerat elemental a les carmelites de Navàs, la Mercè va completar els estudis de secundària al Lluís de Peguera, en horari nocturn. «Érem tres germanes, la família tenia recursos limitats i la mare va procurar que també poguéssim treballar. Vaig combinar els estudis amb la feina al Banc Mercantil. Al matí, de set a dues treballava i, en acabat, anava a classe a l'institut fins a les deu».

Acabat el batxillerat, va començar els estudis a l'Escola d'Infermeria, que va interrompre per casar-se i tenir la primera filla, la Laia, i va reprendre posteriorment, ja fora de Manresa, afegint-hi titulacions en Psicologia i altres formacions complementàries. La segona filla, l'Alba, ja va néixer a Vic, completant un nucli familiar que ha fet un llarg i productiu periple i s'ha acabat assentant a Barcelona. Amb el seu marit, «ell sí, manresà de soca-rel», ja fa més de quatre dècades que no viuen a Manresa. Quan sovint hi retorna «és com si no n'hagués marxat mai». La visió, però, al cap dels anys, «i arran d'haver voltat pel món», ha canviat. Baixant d'un poblet de tan sols 500 habitants, quan era una criatura, venir a Manresa era «anar a una ciutat gran, amb un Passeig grandíols, quan en realitat és un nucli més petit, humà i familiar», lluny del dia a dia a la capital catalana, on viu ara.

Ecologia emocional

Juntament amb el seu company, Jaume Soler, va crear la Fundació Ecologia Emocional. Abans dels actes relacionats amb la fita de Manresa 2022 en què ella va ser designada ambaixadora, tots dos ja van tenir l'honor de fer un «pregó institucional a duet», un format insòlit, «en les Festes de la Llum de l'any 2016, en què, un i altre, abocàvem els nostres records» i els lligaven amb el nucli i creixement de la seva trajectòria professional. Ara, l'entitat, després de la pausa per la covid i amb cert retard, bufa vint-i-cinc espelmes i ha estès una xarxa de recursos, metodologia i col·laboradors a tot l'estat i en diversos països estrangers. Durant una dilatada trajectòria professional la Mercè, també a duet amb el Jaume, ha escrit i publicat 27 llibres. L'últim, *Desobediència emocional*, acaba de veure la llum.

Els pilars de les seves tesis se sustenten en la recerca d'una vida «equilibrada, harmònica i sostenible», en un paral·lisme constant entre l'ésser humà i l'entorn natural. L'ecologia emocional vol donar «una resposta seriosa i creativa al repte actual del creixement personal i l'educació emocional i en valors», com planteja en la presentació al seu espai web. L'actual vincle de la Mercè amb Manresa -a part de les amistats forjades amb els anys- està relacionat, principalment, en la difusió i desplegament del vesant professional, «com a convidada en algunes jornades o xerrades i, especialment, en el desenvolupament de sessions per a equips directius a empreses com Althaia o, actualment, l'Escola Joviat». De fet, el centre educatiu fundat per Josep Vilaseca Atset, a través de la seva filla Rosa, «utilitza, mitjançant el model CAPA (derivat dels principis creatiu, amorós, pacífic i autònom), eines d'ecologia emocional en el projecte educatiu. «La nostra fundació i la de Joviat tenen signat un conveni de col·laboració».

El repte de Manresa

Precisament des d'un prisma relacionat amb la psicologia tant individual com social, Mercè Conangla situa la Manresa actual davant «d'un gran repte, que té potencialitats molt bones, però, alhora, pot esdevenir un gran problema». En els darrers anys, la ciutat ha esdevingut «biodiversa, hi ha arribat gent procedent de molts llocs».

Per tot plegat, cal parar «especial atenció a aquesta diversitat i plantejar-la com un repte. La integració representa una gran oportunitat i una perspectiva de cohesió serà útil a l'hora de preveure conflictes». Per aconseguir-ho, la Mercè proposa una recerca de «què ens pot unir. Tant de bo es pogués fer un treball de manera transversal i des d'un vessant emocional per trobar allò que cohesiona les persones, independentment de les arrels. Manresa, amb el seu caliu humà, podria ser un bon banc de proves, com a ciutat acollidora i integradora, que capitalitzés la creativitat de tothom».

Les lliçons de la pandèmia

Després de dos anys llargs de pandèmia, la psicòloga esbossa planerament les realitats sorgides al llarg d'una etapa que «ens ha col·locat a tots plegats davant la incertesa. La seguretat s'ha acabat i no som capaços de predir què passarà en el futur». Constata que, en la primera onada, el món no estava preparat i la mateixa inseguretat ha generat potents dosis de «frustració». En conseqüència, «tenim els nassos ficats en la fragilitat i vulnerabilitat dels éssers humans i la cruesa de la mort». Una realitat que queda demostrada en el moment que «un virus inapreciable per les persones atura tot el món». El sotrac i, sobretot, les *inhumanitats*, van quedar paleses, en el primer confinament «en què molta gent va morir sola, sense que ningú se'n pogués acomiadar».

La gestió de la solitud va resultar molt «conflictiva». Fins al punt que, un cop passada aquesta primera etapa, i tenint en compte els impactes emocionals, la Mercè exposa el plantejament «d'un balanç de riscos davant del virus. És clar que ens hi juguem la vida, però alguns hem considerat que val la pena arriscar-nos per no perdre els petons i les abraçades dels fills i nets». Posant l'interès en l'àmbit que més coneix, convida a potenciar «l'educació emocional i el treball mental de les persones, per fer aflorar el que sentim i, quan calgui, verbalitzar-ho i compartir-ho». I la recerca d'aquest equilibri, després de l'etapa que estem deixant enrere és «complicat».

Els períodes de confinament han generat desequilibris i seqüeles en la salut mental «de la canalla, el jovent i també de les persones adultes, sobretot les exposades a situacions límit en què cal estar sols amb nosaltres mateixos». Contrarestant els efectes més perjudicials de la covid, la Mercè també destaca «les onades de generositat i solidaritat de moltes persones a l'hora d'estendre la mà a aquells que més ho necessitaven». La gran conclusió és que «el canvi de paradigma que s'apuntava en ple confinament i que havia de transformar la vida de les persones no s'ha produït». La Mercè ja intuïa que, un cop es recuperés la llibertat i la *normalitat* «continuaríem igual». Al capdavant, «l'arribada d'un virus que restringeix llibertats no canvia els hàbits de la gent. El canvi de mentalitat ha de ser més profund si, de veritat, vol transformar les persones».

Josep M. Gasol

«L'aposta per revitalitzar la UPC a la Fàbrica Nova ha d'impulsar Manresa com a ciutat universitària i de creació de coneixement»

Foto: arxiu particular

Malgrat néixer en una ciutat d'interior i de secà predominant, Josep Maria Gasol Piqué (1962), - Pep, per als amics- s'ha embarcat en múltiples expedicions per explorar l'ecologia microbiana a l'Antàrtida, al Pacífic, l'Atlàntic i el Mediterrani, i també en grans llacs. La immersió en la matèria, però, va començar «als llacs de Banyoles, sobre els quals vaig fer la tesi doctoral i on, de seguida, em vaig adonar que continuar els estudis i la investigació en aquest àmbit passava per acreditar hores de campanyes oceanogràfiques».

I no només ha aprofundit en l'observació en el medi marí, també en altres indrets on ha treballat com «els llacs de la Patagònia Argentina, a l'Àfrica i al Canadà «on vaig fer una estada de dos anys per als estudis de postdoctorat i vaig comprovar que tothom té una casa d'estiu al costat d'un llac i està interessat en la qualitat de l'aigua, l'estat tròfic i el tipus i quantitat de peixos que hi ha». A Catalunya, també ha treballat en els aqüífers del Pirineu o l'osonenc pantà de Sau. Actualment, el Pep és professor d'Investigació a l'Institut de Ciències del Mar, del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), a Barcelona, com a integrant del Departament de Biologia Marina i Oceanografia. També encapçala el grup consolidat de recerca Diversitat i Funció Microbiana en Ambients Aquàtics i és director científic del Pla Estratègic Severo Ochoa.

Viladecavalls, prop de Manresa

Pare de dues noies i un noi, s'ha acabat establint a Viladecavalls. Amb la parella, egarenca, després de viure un temps a Girona, «que és lluny de tot arreu», van decidir fer vida en un indret «tan a prop de Manresa com es pogués», encara que, «com que els cunyats i els sogres ja hi tenien casa», es podria dir que ja hi tenien un peu posat. Ara, tots dos tenen la feina relativament a prop i estan ben connectats. «Quan el pare era viu, venia a Manresa cada dissabte. Dinàvem plegats i passejàvem fins al vespre. També aprofitàvem per anar a les fires i els mercats». De deu anys ençà, «en no tenir l'excusa de venir-hi setmanalment», el Pep ha anat espaiant les visites, tot i que a Manresa hi té la germana i els nebots. Avui dia, diu, «la majoria de visites són per anar al Kursaal, ara que la canalla s'ha anat fent gran».

El Pep defineix Viladecavalls, on viu, com «un nucli que, primerament, era un poble dormitori, però que ha anat teixint certa xarxa comunitària i té l'escola primària, l'institut, la biblioteca i un poliesportiu on pots arribar a peu». Un poble en què també s'han traslladat metges que treballen a Manresa, però que, alhora, volen ser prop de Barcelona. Plenament integrat en el dia a dia del municipi del Vallès, recentment, va voler-hi convidar Joan Morros perquè «expliqués l'experiència de l'època de Tabola», que, en la seva joventut «era un punt de trobada ineludible dels joves com jo. Teníem l'abonament independentment de què s'hi programés cada diumenge. Un exemple de vertebració de la iniciativa popular i dels moviments que van de baix cap a dalt».

Científic precoç

El passat manresà del Pep està estretament lligat amb l'escoltisme, la formació en lleure al CAE - amb Lluís Pinyot i l'exalcalde Josep Camprubí-, els inicis de Xàldiga i les sortides vinculades amb la Institució Catalana d'Història Natural, en què va començar a nodrir l'amor per la ciència. Explica que una entitat eminentment científica va anar derivant en un espai a partir del qual «descobríem la natura a través de les excursions encapçalades per naturalistes bagencs». En aquella època va conèixer «tots els ocells de la mà del Toni Borràs, les orquídiades que ens explicava l'Enric Arnold o les serps, explicades pel Francesc Junyent, un personatge especial que feia recerca tant amb els rèptils com en el romànic. Si soc científic és gràcies a ells».

Quan el grup de marxa nòrdica de Viladecavalls va organitzar una sortida per la part sud de l'anella verda, el Pep va aprofitar per fer proselitisme en clau manresana. «Vaig haver de refrescar una mica la geografia, els fets històrics i la importància d'una obra d'enginyeria tan rellevant com la Séquia». Arribats a l'esplanada del costat de la torre de Santa Caterina van descobrir-hi, per sorpresa, les actuals excavacions arqueològiques que, observa, «potser podrien estar més ben indicades i explicar-hi què s'hi ha localitzat».

Deixant la descoberta al marge, el Pep va explicar als seus veïns que la construcció de la Séquia, al segle XIV, està relacionava amb un àmbit que coneix bé «l'existència de la riera salada i d'un subsol que geològicament incideix en la composició de l'aigua que arriba a la ciutat, avui dia encara més condicionada per l'efecte del runam acumulat després d'anys l'explotació minera que augmenta la salinitat del Cardener i, especialment, del Llobregat».

La Manresa del coneixement

La seva designació com a ambaixador de Manresa el febrer d'aquest any li va fer il·lusió. «Reflecteix la tasca feta i la tabarra que acostumo a donar als companys de feina sobre els científics que són manresans». La curiositat destacable, explica el Pep és que «en el món de la recerca, diferents centres adscrits al CSIC relativament importants, alguns dels quals amb la distinció Severo Ochoa, estan dirigits per manresans».

Com fa broma sovint amb el també reconegut investigador Xavier Obradors, director de l'Institut de Ciència de Materials a Barcelona, conformen un *lobby* destacat que completen Jordi Molas, «excompany meu de la Salle», director a València d'Ingenio, i Ignasi Ribas, que és al capdavant de l'Institut de Ciències de l'Espai. «S'hi pot afegir el Ramon López de Mántaras, de Sant Vicenç de Castellet», informàtic, enginyer i acadèmic del CSIC.

En l'àmbit del coneixement, i posant el focus en el futur de Manresa, el Pep pensa que «la compra de la Fàbrica Nova, una aposta molt important per a la ciutat, ha de permetre revitalitzar el paper de la UPC i consolidar l'aposta del país per evitar que tant les universitats com els centres d'investigació es concentrin únicament a Barcelona». Així, considera que és rellevant «impulsar Manresa com a ciutat universitària i de recerca, que genera coneixement establint col·laboracions també amb els centres de secundària i introduint les noies en les disciplines anomenades STEM (ciència, tecnologia enginyeria i matemàtiques)».

Crisi climàtica

La recerca del Josep Maria Gasol, abocat a l'observació dels microorganismes, bacteris, protozous i virus en medis aquàtics, l'entronca directament amb els canvis que està experimentant la terra i la crisi climàtica. En aquest sentit, explica que «l'evidència científica no planteja cap dubte sobre l'escalfament del planeta». Una de les conseqüències serà el desplaçament de molta població d'altres punts del món cada cop més inhòspites «a zones de transició, com la nostra».

Paral·lelament, l'aparició «d'extrems climàtics» és cada cop més freqüent. El Pep ho exemplifica amb canvis a l'agricultura perquè «els cultius es tornen insegurs. Les glaçades fora de temporada als camps de fruita dolça de Ponent poden arribar a ser crònics». També «s'ha començat a plantar vinya més a prop del Pirineu per pal·liar l'ascens de la temperatura».

Davant de l'alarma creada per l'esgotament dels hidrocarburs i el creixement global de la contaminació, «els polítics s'escuden dient que la societat no demana canvis tan profunds. Els científics els responem que la societat tampoc no demanava la prohibició del tabac», quan n'ha quedat provada la nocivitat i la població va acabar acceptant-la amb naturalitat.

El debat s'acaba convertint «en el conte del Pere i el llop. Es crida tan sovint que vindrà que ja no se'n fa cas i potser, quan arribi de debò, serà massa tard». Hi ha especialistes, subratlla el Pep, que ja apunten que serà impossible frenar l'impacte del canvi climàtic fent una total «transició ecològica, ja que mancaran recursos per a tothom».

Sigui com sigui, si la humanitat no es planteja un ús més racional de l'energia, el panorama empitjorarà. «La pandèmia va representar, per a molta gent, el redescobriment i la importància de l'entorn natural més immediat que evita haver-se de desplaçar per gaudir-ne. Ara caldria sumar la recuperació del consum dels fruits i productes de temporada i acabar de fer un canvi de mentalitat».

En tot cas, «calen mesures basades en dos grans eixos. El primer l'ha de liderar l'administració potenciant l'ús de vehicles i mitjans de transport menys contaminants i la implantació d'energies verdes. Si no es poden posar plaques solars a totes les cases, tenim autopistes amb extensions llarguíssimes per col·locar-les o cobrir alguns canals d'aigua». El segon gran eix, reitera el Pep, abasta la «reducció dels desplaçaments i l'aposta pel consum de productes de proximitat». Malgrat tot, i després de la reflexió amb companys de feina i altres persones de la comunitat científica, el Pep veu difícil «aconseguir la reducció de l'augment de la temperatura a només dos graus en els pròxims vint anys».

Rosa Cererols

«Manresa és una ciutat provinciana al centre de Catalunya que ha perdut pes específic perquè està estancada»

Foto: Severine Sajous

Sovint, és necessari allunyar-se del focus, fer una mirada llarga i veure les coses, en aquest cas Manresa, des d'una altra perspectiva. És l'exercici resultant de l'intercanvi d'impressions amb Rosa Cerarols Ramírez (1979), calderina per a qui la nostra ciutat «va ser un referent per a tot tipus de serveis durant la infància i la primera joventut». A banda, al Conservatori, hi va completar sencera la formació musical com a pianista. Paral·lelament, acabava el tercer curs del batxillerat i

el COU a l'institut Pius Font i Quer per, posteriorment, estudiar i doctorar-se en Geografia i fer un Màster en Antropologia Audiovisual. Amb la formació i trajectòria posteriors, s'ha acabat especialitzant en geografia cultural i de gènere. Actualment, la vida de la Rosa transcorre en una triangulació entre Calders, «on sempre he estat empadronada», Barcelona, on treballa a la Universitat Pompeu Fabra fent docència, recerca, «coordinant un grau en anglès anomenat Global Studies que implica cinc facultats» i és cap de la Unitat d'Igualtat.

El tercer vèrtex és el Konvent de l'antiga colònia berguedana de Cal Rosal, en què, juntament amb Eduard Finestres i Pep Espelt, és membre fundadora d'un projecte de recuperació del patrimoni que es vertebrava en un centre cultural i comunitat artística on es programen tot tipus de propostes. Com explica, el Konvent, és «una continuació de la programació que es va iniciar al restaurant El Vermell». La tasca que s'hi desenvolupa és d'absoluta «militància i agitació cultural».

La Rosa ha viatjat molt i per diferents continents. «Vaig estar en un quibuts a Israel, també d'*au-pair* i de cambrera al Regne Unit i, amb tan sols vint anys, vaig recórrer a peu tots els Andes, de Colòmbia a l'Argentina». En altres estades relacionades amb els estudis, va viure a «Dinamarca, amb una beca Erasmus» i al Canadà». El postdoctorat el va portar a terme als Estats Units, -a la Universitat de Brown, ubicada a Rhode Island, coneguda popularment com a Nova Anglaterra- i va fer estades també complementàries al doctorat a la Universitat del Minho, al nord de Portugal, i a la Universitat Estatal de Campinas, al Brasil. També ha viatjat a l'Iran, a Mauritània, «per enregistrar un documental», i al Marroc, amb motiu de l'elaboració de la tesi doctoral *L'imaginari colonial espanyol del Marroc. Geografia, gènere i literatura de viatges (1859-1936)*, que va quedar plasmat en el volum *Geografies de l'exòtic* (2015), i versa sobre la voluntat imperial espanyola de colonitzar el Marroc i explica realitats tan actuals com la del Sàhara.

Manresa, estancada

Quan parlem de Manresa, la Rosa no dubta a afirmar que «és una ciutat provinciana del centre de Catalunya que voldria comparar-se amb altres poblacions com Vic i, a hores d'ara, no pot. No s'ha obert, li falta inèrcia i s'ha quedat estancada». Aquesta impressió, assevera, es copsa «només passejant-hi pel centre». El *pessimisme*, per a la Rosa, no és incompatible amb reconèixer-ne «la potencialitat, els valors manresans i aspectes ben destacables com una escenografia montserratina de primer ordre o altres indrets meravellosos com el parc de l'Agulla». Amb tot, al capdavant, conclou, que «a la ciutat, li falta, sobretot, reafirmació, deixant a banda l'orgull manresà ròneg i mal entès que amaga un complex de ciutat de segona. La ciutat cal viure-la, compartir-la i gaudir-ne, o sigui, els manresans han de fer vida a Manresa, ni més ni menys».

L'acomplexament dels mateixos manresans, segons la Rosa, és perjudicial perquè «posa fre a la tendència dels visitants de la resta de municipis i comarques veïnes, que cada cop passen més de llarg i aposten per altres municipis o, directament, per Barcelona.» Per tot plegat, sentència que, «Manresa no ha sabut vendre bé el valor de la capitalitat i s'ha tancat», i continua, entre altres lloses, «amb una autopista caríssima i unes comunicacions deficientes».

?L'altre món rural'

Una alternativa a la Manresa capital i a d'altres grans ciutats és la qualitat de vida d'un poble petit. De fet, com comenta la Rosa, en el marc de la pandèmia comencen a sortir moltes veus dient que calia marxar de la ciutat i traslladar-s'hi «per allunyar-se dels índexs d'incidència de la covid. Un fet que, simultàniament, fomentava un discurs antiurbà que idealitza el món rural. Perquè, qui podia marxar als pobles en plena pandèmia?» La resposta, per a la Rosa, és òbvia: «la gent que ja hi té una casa o de classe benestant».

Aquesta hipòtesi, però, convidava a explicar de manera coral «què passa realment en el món rural català». Així, conjuntament amb Joan Nogué, i amb volguda col·laboració del segell manresà Tigre de paper, han editat el llibre *L'altre món rural. Reflexions i experiències de la nova ruralitat catalana*. Una novetat editorial en la qual, de manera plural i comptant amb més de trenta veus, es fa explícita la realitat territorial i geogràfica rural catalana i quines diferències i sinergies té amb la resta del territori.

El llibre, continua la Rosa, «té un punt de militància i vol oferir una visió esperançadora del món rural que combat la idea estereotipada i molt pejorativa que se'n té, fomentada, sovint, des dels habitants dels pobles mateix». La proposta es desenvolupa plantejant els grans reptes de la vida en pobles petits en tres grans parts titulades «contextos, experiències i, finalment, converses».

En la primera part del llibre, apunta la Rosa, «demanem a gent amb veu autoritzada que ens parli de reptes que es visquin en tot l'abast del territori català, molt divers i amb problemàtiques distintes». Hi apareixen reptes agraris latents com «la transició energètica; la transformació dels vells oficis amb la mecanització; la problemàtica d'un paisatge rural amb excés de boscos per manca de relleu generacional i abandonament dels cultius; l'agroecologia com una forma de desenvolupament sostenible; els problemes d'habitatge per concentració de la propietat en famílies concretes i la degradació de les construccions, o la perspectiva de gènere o l'economia social i solidària aplicada en l'àmbit rural que donen peu a noves governances, entre altres».

Un cop descrit el marc, en la segona part de l'obra, es descriuen experiències «en clau d'innovació i voluntat esperançadora. S'expliquen en primera persona, de manera més viva i subjectiva, i donant veu al territori». Les iniciatives que s'hi aboquen abasten des del futur dels micropobles a la comunitat energètica de Rupià, l'Escola de Pastors i Pastores de Catalunya, el desenvolupament i activitats del Centre d'Art Contemporani i Sostenibilitat (CACiS) de Calders o la conjunció d'art, cultura i territori al Konvent.

La darrera part del llibre, «molt més oberta i encarada al futur» recull diferents converses dels editors amb figures com la filòsofa Marina Garcés, amb qui Joan Nogué parla de refer tant l'imaginari rural com l'urbà; l'arquitecta Itziar González Virós conjuntament amb la militant del Priorat Roser Vernet, que aborden els valors locals i la governança territorial; el diàleg entre Lluís Llobet i Antoni Luna sobre cultura i repoblament, i, per últim, la conversa entre la mateixa Rosa Cerarols, Isabel Banal i Sara Boldú al voltant de la creació artística i la representació del món rural.

Exploració (crítica) del territori

Adoptant el rol que la porta a fer de comissària de les exposicions del Konvent, «tenim un conveni amb l'Ajuntament d'Avià i fem propostes molt interessants i amb força repercussió», conjuntament amb l'artista Clara Nubiola, la Rosa va impulsar l'exposició efímera *De buscar un mar i trobar un paisatge*, guanyadora del Premi Biennal TAV-CC 20 i que es va instal·lar a l'Espai7 del Centre Cultural del Casino del 18 de setembre al 3 d'octubre de l'any passat.

Segons la Rosa, la mostra tenia com a objectiu «explicar els temps geològics a través de l'art, tenint en compte que fa sis milions d'anys la Catalunya Central era un mar que condiona els actuals paisatges». El nom de l'exposició, la recerca d'un mar, precisament, és el punt de partida. «L'espai marí que ocupava l'actual territori, en què Montserrat era un delta a partir del qual, amb l'acumulació de sediments calcaris i l'efecte del vent i l'aigua, es va definir una muntanya de formes meravelloses». Per fer-ne la narració, «amb la Clara, vam explorar a peu el territori durant dos anys amb l'objectiu de vincular l'expedició científica tradicional amb una explicació crítica del paisatge contemporani». L'exposició, a través d'itineraris, «transformava el relat geològic amb un altre d'oníric producte de les caminades en què es descrivia la realitat paisatgística actual».

L'experiència, que, comenta la Rosa, «properament quedarà plasmada en una publicació», retratava i posava damunt la taula com «buscant el mar originari, avui es topa amb senders que no es comuniquen i cal avançar camp a través o hi ha polígons industrials arreu i altres alteracions fetes per l'home que han trencat l'harmonia de l'espai natural que vam heretar». Una de les alteracions més destacables és l'acumulació del runam salí de Sallent, «la muntanya més alta del Pla de Bages», subratlla la Rosa. I una altra incongruència: la «d'un Geoparc de la Catalunya

Central en què Cardona s'autoexclou perquè vol esdevenir i fer relluir un patrimoni propi».

Pere Joan Cardona

«Tot i que cada cop hi ha més activitat cultural i d'oci, Manresa encara és una ciutat desconeguda des de fora»

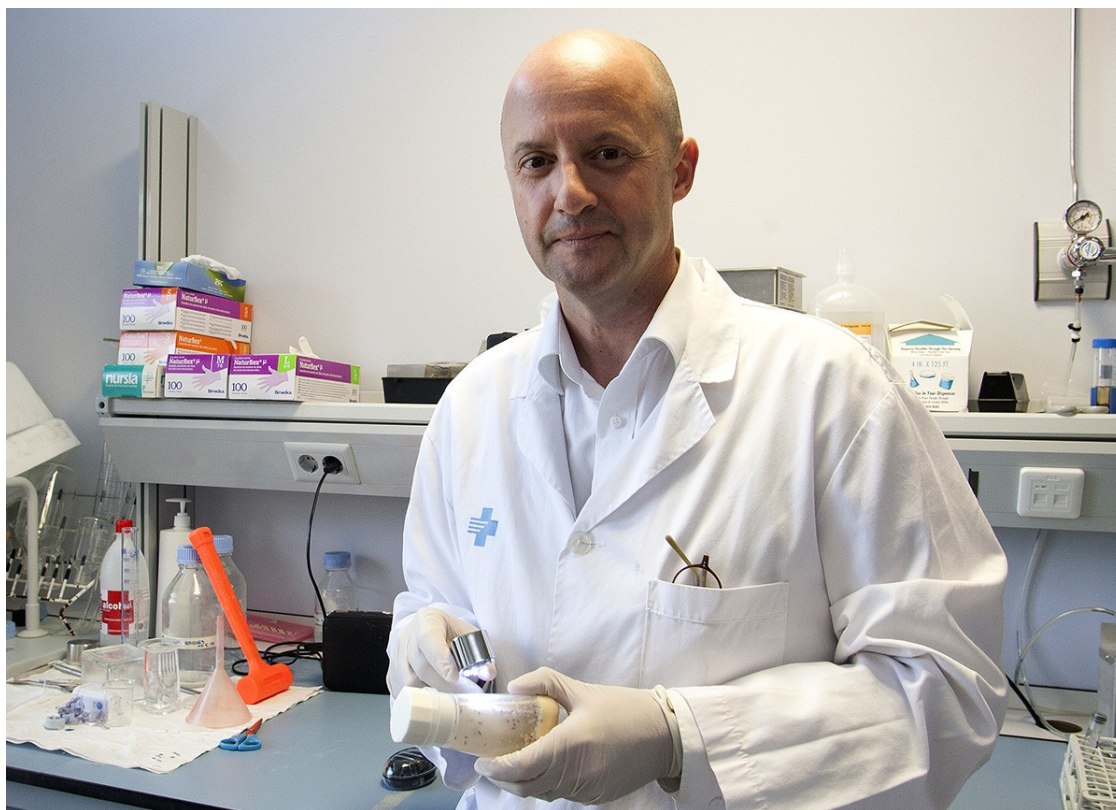

Foto: Jaume Cossialls

«Soc supermanresà, ja que, com se sol dir, la pàtria és la infantesa». A la ciutat, hi va viure «l'adolescència i la primera joventut. És el meu referent i em sento molt manresà». Ho assegura el metge, investigador, professor i actual cap del Servei de Microbiologia de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol, Pere Joan Cardona Iglesias (1967). Fa més de vint anys que és conegut per la recerca dins de la Unitat de Tuberculosi Experimental i el desenvolupament de la vacuna

ruti, relacionada, precisament, amb «la prevenció i la resistència» a aquesta infecció bacteriana. «M'agradaria, si pot ser abans de retirar-me», (somriu), «que la vacuna pogués sortir al mercat, se'n demostrés l'eficàcia i fos un element important en el control de la tuberculosi».

Però, com explica, «tot i ser la nineta dels meus ulls i haver fet aportacions interessants que han fet escola, el procés és molt lent. Darrerament, hem introduït la drosòfila (una mosca) en el procés, buscant un model menys agressiu per als animals, ja que, fins ara, es treballava molt amb ratolins. I, en paral·lel, hem aprofundit en el modelatge matemàtic, en una tasca colze a colze des de fa una dècada amb la Clara Prats, que, arran de la pandèmia, ha tingut una àmplia repercussió en els mitjans de comunicació».

La creació d'un fàrmac definitiu, «sobretot per prevenir la tuberculosi, requereix un assaig molt ampli i, per tant, molt car». Per ara, l'avenç en la recerca està supeditat a les recalibracions basades en diferents modelatges, en «assajos clínics en llocs com Khàrkiv, la ciutat ucraïnesa ara molt castigada per la guerra; Nova Delhi i un altre que, properament, volem engegar a l'Argentina amb un enfocament de caràcter més terapèutic, com a facilitador del tractament. Aquest fet ens permetrà entrar al mercat d'una manera més fàcil, ja que, des d'aquesta perspectiva, la demostració de l'eficàcia -com si es tractés d'un antibiòtic- implica estudis amb un grup més reduït de persones»

«Si Manresa és el meu referent a nivell personal, la tuberculosi ho és en l'àmbit professional. A partir d'ella ho he après tot i, des del lloc que ocupo ara a nivell organitzatiu, m'ha permès ampliar l'horitzó i fer un acompanyament de la resta d'estudis i investigacions dels meus companys». Després de dues dècades de treball, l'*obsessió* per la tuberculosi ha portat el Pere Joan a buscar-ne «els orígens socials en la història dels diferents pobles i la incidència, la iniquitat i l'estrès social que ha generat entre la població». La importància de la seva tasca mèdica, d'investigació i, ara també, des d'un vessant més antropològic, no ha passat desapercebuda en la seva ciutat de naixença.

«A Manresa és on, professionalment, se m'ha reconegut més i he estat profeta a la meua terra, això no sempre és fàcil». Entre altres distincions, en l'edició de 2013, **El Pou de la gallina** va atorgar-li el premi de Manresa de *més actualitat*. Establert a la capital catalana des de 1998, tot i que no ve tan sovint com abans, «de Manresa, n'estic sempre pendent. Hi tinc el germà i els seus fills tenen molta relació amb els meus. Les arrels són les arrels!». I assegura, amb un mig somriure, que té «més present Manresa que Barcelona, «entre altres coses perquè ja n'està pendent tothom, el *barcelonocentrisme* és inevitable».

El que és inqüestionable, però, és que sempre hi té un ull posat punt i hi acudeix «en trobades amb amics de l'escola, l'institut i altres companys de la carrera de Medicina com el traumatòleg Ramon Vives, el patòleg Roger Llatjós, els otorrinolaringòlegs Jordi Serra i Elisabet Vilaseca o l'oftalmòleg Josep Torras. I hi suma, per proximitat, l'especialista en microbiologia i parasitologia Montse Giménez, «amb qui formo tàndem a Can Ruti».

La fita ignasiana

Quan li van dir de ser ambaixador en va «estar encantat. És tot un honor i procuro fer propaganda de Manresa a tot arreu». Reconeix que la commemoració del pas de sant Ignasi per la ciutat és un bon ganxo, «sobretot quan parles amb els centenars de persones que s'han format en centres relacionats amb l'orde dels jesuïtes repartits per tot el món. En parlar de Manresa tens la seguretat que obriràs un tema recurrent i una forma d'introduir-la interessant».

L'atractiu de Manresa, centrat en la Cova i la Seu, contraresta, per al Pere Joan, «la visió que és té de la ciutat des de fora. La situen prop dels Pirineus, un lloc pel qual passen quan van a esquiar... Però, tot i que cada cop hi ha més activitat cultural, encara és molt desconeguda. Per tant, iniciatives com el pelegrinatge, ajuden a situar-la més en el mapa».

En qualsevol cas, i al marge de la significació que tingui cadascú de la fita històrica del 1522, la descripció que fa sant Ignasi de l'arribada a Manresa, «on explica haver tingut una absoluta epifania en contemplar el paisatge amb Montserrat, la ribera del riu, el Pont Vell i la Seu al capdamunt del Puigcardener, reforça la bellesa que encara ara té». L'anomenada façana sud de la ciutat és, per al Pere Joan, un indret realment bonic i inspirador. Altres actius del patrimoni «com la ruta modernista, completada amb la torre Lluvià, la barroca, l'entorn natural de l'anella verda i el Geoparc, per als de fora, encara es coneixen poc». I opina que iniciatives relacionades amb el turisme enològic, aprofitant la tirada que té el conreu vitivinícola, les considera bones catalitzadores d'atracció de visitants.

Maltera

El Pere Joan és una home polifacètic amb múltiples interessos, que també ha cultivat la literatura i canta en una coral. Tot i que, quan sigui més gran, una retirada a Manresa no se

l'acaba d'imaginar, des de fa quatre anys cada cop té més tirada a passar temps a Sant Pere Sallavinera, on la família paterna té casa i sis hectàrees de terreny on ha muntat una maltera. «Vam guanyar un projecte LEADER de la Comissió Europea per fer malta de manera sostenible i artesanal que poden conrear els pagesos a l'hivern quan tenen menys feina als camps». La producció proveeix de matèria primera a diversos cervesers artesans. Quan encara vivia el seu pare, van decidir aprofitar el terreny per engegar-hi una iniciativa que «si bé té poc valor, perquè està molt subvencionada, recupera l'elaboració tradicional que feien els sumeris,» a l'Orient Mitjà, al sud de l'antiga Mesopotàmia.

Explica que maltejar consisteix «a fer semigerminar l'ordi humidificant-lo i, d'alguna manera, *enganyant-lo* perquè faci tija i arrels. Aquest procés transforma el midó en maltosa que, assecada, es ven per, posteriorment, infusió i fer cervesa». L'interessant, ressalta, és que el projecte és una prototip traslladable on faci falta. «Funciona amb plaques solars. Una estufa de pèllet és l'aparell més sofisticat que hi ha instal·lat. Mitjançant un procés de quinze dies no gaire intensiu, es posa en valor la tasca dels agricultors locals que, en definitiva, són els que té sentit que hi treballin».

El projecte, del qual el Pere Joan s'ha encarregat de fer-ne un protocol, deriva del sistema anglès tradicional implantat a partir del segle XIX. «El malter tenia una casa amb les piscines i les zones d'assecat corresponents i s'encarregava de germinar l'ordi dels agricultors veïns». A Catalunya, aquesta activitat també s'havia portat a terme, però hi ha poca documentació. A Sant Pere, el Pere Joan s'encarrega de «fer una analítica de tant en tant per comprovar que tot marxi bé i, en definitiva, són els agricultors qui fan que funcioni. M'hi he muntat un petit laboratori perquè no sigui dit, però el procés el podria controlar el mateix pagès». Tot plegat demostra que «qui vulgui elaborar una cervesa absolutament local, pot fer-ho al costat mateix de casa, de la mateixa manera que es fa vi, pa, formatges i semielaborats que donen valor a la terra».

Covid-19

L'experimentació és una constant en la trajectòria del Pere Joan Cardona i, després de l'ascens a cap de servei de Microbiologia, el seu camp d'interessos s'ha ampliat en aspectes com «la resistència als antibiòtics i la capacitat de molts bacteris per eludir-ne l'efecte», un fenomen que ja tenia molt present «en l'estudi de la tuberculosi i l'eficiència de la vacuna per fer-hi front».

Però, sens dubte, l'arribada, ja fa més de dos anys, del virus de la covid ha desbordat totes les previsions. En aquest període, a l'Hospital Germans Trias i Pujol, «hem manegat gairebé un milió i mig de mostres. La feina ha estat considerable». Aquest és un dels molts exemples de l'impacte de la pandèmia en el sistema de salut del país. El gran resum dels efectes de la covid que fa el Pere Joan se simplifica en la idea que «la humanitat té molt poca memòria. Es demostra

amb la mal anomenada grip espanyola, fa cent anys; les epidèmies de còlera o pestes bubòniques segles enrere, o, més recentment la sida, als anys vuitanta, o bé la grip aviària, el 2009. Estem exposats als virus, sovint procedents dels animals, i que desencadenen epidèmies».

El Pere Joan apel·la al creixement desmesurat de la humanitat. «És expansiva i té un afany depredador. Com més entri en espais verges en contacte amb animals salvatges, el risc és latent». En definitiva, la nostra espècie parasita «els recursos naturals, de l'explotació dels quals vivim, i no ens aturem per res». Si, com assegura, la hipòtesi de Gaia -introduïda pel químic James Lovelock i que assevera que el clima, la vida i la geologia actuen de forma conjunta i s'autoregulen tendint a l'equilibri de la Terra-, «quan una espècie com la nostra vol ser preponderant, es posa en marxa un reequilibri que n'impedeix el creixement desmesurat», conclou el metge i investigador manresà.

Des que aborda la medicina i la investigació des d'una perspectiva «més evolutiva», el Pere Joan té clar que «totes les espècies de la terra s'han acabat extingint». De manera distesa, exposa que «els humans, comptat i debatut, som a la terra fa un parell de milions d'anys i, amb el nostre afany per arrasar-ho tot, durarem... el que durarem».

Retorn a la normalitat

Recuperant el fil dels aprenentatges postpandèmia, desataca que és essencial recordar que cal «ser més respectuosos amb la natura, buscant l'equilibri amb el medi ambient i els animals». En aquest darrer aspecte cita el concepte de *one health* (una única salut), articulat a principis de la dècada en referència al fet que la salut humana i la sanitat animal són interdependents i estan vinculades en els ecosistemes en què coexisteixen. Una visió global que ha de pal·liar «els salts de virus -n'hi ha molts, de moltes menes i en constant evolució- dels animals a les persones, que cada cop seran més habituals. Tenim una debilitat que ens convida a viure amb més equilibri amb el medi ambient. Per a mi, és la gran lliçó que hem d'extreure de la pandèmia».

Respecte de la covid en concret, el Pere Joan gosa a dir que, a hores d'ara, «tenim cert control de la pandèmia. Tot i que, amb matisos, la immunització ha crescut i el virus ha mutat a un nivell de disseminació semblant al del xarampió. Això no treu que estigui controlada del tot i hi hagi un sector de la població amb problemes de resposta immune que hagi d'estar alerta i vacunar-se anualment». Perquè, en definitiva, i més quan la mascareta ha deixat de ser obligatòria «el virus corre lliurement, com ho fan la resta que provoquen refredats i altres infeccions. Haurem d'aprendre a conviure-hi. Mentre s'emmalalteixi lleument serà acceptable». Una altra qüestió més preocupant és «l'origen de la covid persistent, una cronificació que caldrà estudiar».

Al capdavant, sembla que el futur immediat desembocarà en un retorn a la normalitat, «amb una qualitat de vida semblant a la d'abans de la pandèmia». Els països com la Xina, que han volgut aplicar la política radical de covid zero tindran un problema seriós. «És força pretensions afirmar que pots controlar el virus i que podràs evitar que entri en contacte amb la població, més encara quan les vacunes que s'han emprat són menys eficients que les d'aquí».